

Rakkauden ja julmuuden vuosisata

Saarna Helsingin tuomiokirkossa 15.10.2017, arkkipiispa Kari Mäkinen
SEN 100 vuotta

Mark. 12: 28–34

Kokonainen vuosisata. Sadan vuoden matka on tuonut meidät tähän. Varovaisesta, tunnusteleavasta alusta on kasvanut tällainen suomalaisen ekumenian yhteinen juhla, eri kristillisten perinteiden rikas läsnäolo. Tässä on yhteinen rukous ja yhteinen kiitos, ei vielä yhteinen ehtoollisen juhlapöytä, mutta yhteinen jumalanpalvelus, yhteinen rukous ja yhteinen kiitos.

Tähän juhlaan sopii hyvin evankeliumiteksti, jonka äsken kuulimme. Rakkauden kaksoiskäsky.

Juuri tämän kohdan edellä on käyty kiivas väittely Jeesuksen ja saddukeusten välillä. Sellaisiin Jeesus joutui tämän tästä myös fariseusten ja lainopettajien kanssa. Näille kyse oli Jumalan tahdon, uskon ja elämän tulkinnasta: kuka on oikeassa, kuka tuntee Jumalan tahdon.

Kirkkojen historiassa vastaava asetelma on toistunut. Oikean tulkinnan omistamisen tarve on vienyt hioutuneeseen teologiseen argumentointiin, jossa toinen on haluttu peitotä niin kuin Jeesus voitti väittelyssä vastustajansa. Se on näkynyt myös vähättelynä ja toisten ohittamisena; kuulluksi, ymmärretyksi ja todesta otetuksi tulemisen puute on kirkkojen kesken ja kirkkojen sisällä yhä todellista, valitettavasti. Äsken luetussa evankeliumitekstissä keskustelu on toisenlaista.

Lainopettajan kysymys Jeesukselle on suora ja kiertelemätön: Mikä käsky on tärkein? Siis: Missä on kaiken ydin? Kysymyksessä kuuluu tuskastuminen siihen, että väitellään epäolennaisista. Ja Jeesus vastaa yhtä suoraan ja kiertelemättä: Rakasta Herraa, Jumalaasi koko sydämeestäsi, koko sielustasi ja mielestäsi ja koko voimallasi; ja lähimmäistäsi niin kuin itseäsi. Ja miten reagoi kysyjä? Hän ei ryhdy kiistelemään sanamuodoista. Hän toistaa omin sanoin rakkauden kaksoiskäskyn todeten: aivan, tässä on ydin. Tähän Jeesus: Sinä et ole kaukana Jumalan valtakunnasta.

Ekumeenisen liikkeen vuosisata on ollut tällaisen keskustelun opettelemista: halua tunnistaa toisissa sama uskon ydin. Tästä meillä yhteisesti on kyse: rakkaudesta, Jumalasta ja ihmisestä; tästä, jonka lainopettaja tunnisti omasta perinteestään ja jonka Kristus toi itsessään todelliseksi ja näkyväksi.

Århundredet har fört oss hit. Det har behövts och behövs fortsättningsvis mycket tålmod, noggrant lyssnande och vilja att känna igen den andres sätt att tro, mycket teologiskt arbete, mycket skrotande av fördomar och fiendebilder och i stället för behovet att ha rätt en fokusering på kärlek och respekt för den andre. Bänkgrannen som öser ur en annan kristen tradition är inte ett hot eller en konkurrent utan en partner, en syster eller broder i Kristus.

Me kirkkoina ja kristittyinä emme kuitenkaan ole täällä vain toisiamme varten ja keskinäistä yhteyttä varten vaan maailman elämää varten. Ekumeenisen liikkeen vuosisata on ollut myös julma vuosisata. Kaksi maailmansotaa, mittaamaton määrä inhimillistä kärsimystä, toivottomuutta ja rikkonaisuutta. Sen keskellä kirkot ja kristityt ovat havahtuneet: nyt ei riitä Jumalan rakkaudesta puhuminen, nyt on toimittava yhdessä rauhan ja oikeudenmukaisuuden puolesta, jotta rakkauden kaksoiskäsky ei jauhautuisi tyhjäksi tämän maailman valtojen kovien lakien alla.

Tällä hetkellä elämme kirkkoina ja kristittyinä ympäristössä, jossa julmuus on hienovaraisempaa. Se tuntuu puheiden kovenemisena, viholliskuvien ja epäluulon astumisena luottamuksen tilalle. Se kohdistuu erityisesti suojattomimmassa asemassa oleviin, yhteiskunnan laidalle tai ulkopuolelle joutuneisiin, joista puhutaan uhkana tai taakkana. Tässä todellisuudessa on tarvittu ja tarvitaan

kirkkojen ja kristittyjen yhteistä ääntä ja työtä niin Suomessa kuin Euroopassa. Se on näkynyt yhtä hyvin ruuan jakamisena köyhyyden kanssa kamppaileville kuin asettumisena turvapaikanhakijoiden, pakolaisten ja paperittomien tueksi. Sitä tarvitaan, jotta rakkaus, oikeudenmukaisuus ja jokaisen ihmisen luovuttamaton arvo Jumalan kuvana eivät jää hempeäksi ja harmittomaksi puheeksi. Siksikin on hyvä ja paikallaan, että kun tulemme yhteen Jumalan eteen, Jeesuksen sanat meille ovat juuri rakkauden kaksoiskäskey. Se on vahva ja syvällä tavalla rohkaiseva.

Ekumeenisen liikkeen tunnus on tyylitelty laiva, jonka mastona on risti. Minusta on hyvä niin. Tunnus ei ole valo, joka loistaa rakkautena kaikille muille kulkijoille, ei majakka, joka näyttää tietä, ei kirkas kajastus, jota kohti ponnistelemme. Kirkkoina ja kristittyinä emme katso elämän todellisuutta ulkopuolelta tai yläpuolelta. Tunnus on risti, joka purjehtii samoja meriä kuin muutkin laivat, samoissa myrskyissä, samojen syvyyksien päällä, saman taivaan alla.

Risti on Kristuksen risti. Tässä laivassa kulkeminen merkitsee suostumista kanssakärsimiseen ja keskeneräisyyteen.

Det som djupast sett förenar oss är inte en gemensam förståelse av tron, inte ett gemensamt arbete i kärlek. Det som på djupet förenar oss är att vi är beredda att vara beroende av kärlek och ta emot kärlek. Därför kommer vi tillsammans inför Gud.

Se mikä meitä syvimmin yhdistää, ei ole yhteinen uskonymmärrys, ei yhteinen rakkauden työ. Syvimmin meitä yhdistää suostuminen rakkauden tarvitsijoiksi ja vastaanottajiksi. Siksi tulemme yhdessä Jumalan eteen.

Rakkauden kaksoiskäskyn jälkeen evankeliumi toteaa: Kukaan ei enää rojhennut kysyä Jeesukselta mitään. Kaikki oli siinä sanottu.